

A budapesti lakosok percepciói az Euro 2020 várt hatásairól

Budapest residents' perceptions of the impacts of Euro 2020

Polcsik Balázs¹, Laczkó Tamás², Perényi Szilvia³

¹Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem,
Sporttudományok Doktori Iskola, Budapest

²Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Pécs

³Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem,
Sportmenedzsment Tanszék, Budapest

E-mail: polcsik.balazs@gmail.com, perenyi.szilvia@tf.hu

Összefoglaló

Az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) a 2020-as Európa-bajnokságot földrajzilag kiterjedően, összesen 11 európai országban rendezte meg. Az Euro 2020 észlelt társadalmi hatásaival kapcsolatos nagyobb kutatás részeként jelen vizsgálat célja az volt, hogy a sportesemény megkezdése előtt megvizsgálja a budapesti lakosoknak a mérkőzések követésével kapcsolatos terveit, a rendezvény előrevetített hatásait a város és annak lakói életére vonatkozóan, valamint a jövőbeni hazai rendezésű kontinentális- és világeseményekhez való viszonyát. Az adatgyűjtés a budapesti lakosok reprezentatív mintáján (N=1 003, 18 év feletti felnőtt lakosság) történt nem, életkor és lakóhely figyelembevételével; az eseményt megelőző 5 napos időszakban telefonos megkérdezéssel. Az eredmények azt mutatták, hogy közvetlenül az esemény előtt a válaszadók jelentős többsége tisztában volt azzal, hogy Budapesten több Euro 2020 labdarúgó-mérkőzést rendeznek, míg több mint fele jelezte, hogy valamilyen formában (helyszínen nézőként, szurkolói zónában vagy televízión) kapcsolódni fog az eseményhez. A budapestiek többsége összességében pozitív gazdasági, turisztikai és társadalmi hatásokat várt az eseménytől, de aggodalmukat is kifejezték a forgalomkorlátozások és az árak emelkedése, valamint az új aréna építés költségei és a létesítmény jövőbeni kihasználtsága kapcsán. Az Euro 2020 iránt kifejezett jelentős érdeklődés mellett a megkérdezettek több mint fele támogatja a jövőbeni hazai rendezésű kontinentális- és világesemények budapesti szervezését bármely sportágban. **Kulcsszavak:** Euro 2020, percepciók, helyi lakosok, észlelt hatások, Budapest

Abstract

The 2020 European Football Championship, or Euro 2020, was organized by the Union of European Football Associations (UEFA) in a total of eleven, geographically wide-ranging countries. As part of a larger study on the perceived social impacts of Euro 2020, the aim, of the present research, conducted prior to the start of the event, was to examine Budapest residents' plans to follow the matches, the projected impacts of the competition on the city and its residents, and their attitude to future continental and world championships in Hungary. Data were collected in telephone interviews during the five days before the tournament from a representative sample of Budapest residents (N=1 003, adult population over 18), with gender, age and place of residence taken into account. The findings show that a significant majority were aware shortly before the event that Euro 2020 matches would be held in the capital, while over half indicated that they would be participating in the competition in some way (watching it on site, in the fan zone, or on television). The majority expected the tournament to have positive social, economic, and tourism-related impacts, but they also worried about traffic restrictions and increased prices and they expressed concerns about the fact that public money had been spent on constructing the new arena and about the extent to which the facility would be used afterward. In addition to the huge interest shown in Euro 2020, more than half of the respondents supported continental and world championships being held in Budapest in any sport in the future.

Keywords: Euro 2020, perceptions, local residents, perceived impacts, Budapest

Bevezetés

A nemzetközi szakirodalom kutatási eredményei szerint a helyi lakosok döntő szerepet játszanak a sportesemények megrendezésének fenntarthatóságában (Kaplanidou, 2021; Liu, 2016), támogatásuk kulcsfontosságú a sportrendezvények sikeréhez (Gursoy és Kendall, 2006; Scheu és Preuss, 2018). A nagyszabású sportesemények hatásainak tanulmányozása és a helyi lakosok percepcióinak elemzése egyre fontosabbá vált (Polcsik és Perényi, 2022; Taks és mtsai, 2020), különbséget téve a “valós” és az “észlelt” eseményhatások között (Johnston és mtsai, 2021). A valós hatások objektívek és számszerűsíthetők, azaz adatokkal mérhetők, például a turisták számát, a kereskedelmi kiadások változását gyakran vizsgálják a sportrendezvények sikerének megállapítása érdekében (Scheu és mtsai, 2021; Thomson és mtsai, 2019). Az észlelt hatások személyesek és szubjektívek (Johnston és mtsai, 2021); a sportesemények értékelésével foglalkozó tanulmányokon belül alkategóriaként az esemény helyszínénél szolgáló ország/város lakosainak véleményét vizsgálják (Polcsik és Perényi, 2022).

A nemzetközi, kontinentális és világesemények hazai megrendezése és ezek állami támogatása része annak a koncepciónak, amely mentén a Magyar Kormány 2010 óta a sportot nemzetstratégiai ágazatnak minősíti (Stocker és Szabó, 2017). Az elmúlt években Magyarország a sportesemények lebonyolításában versenyképes partnerévé vált több nemzetközi ernyőszervezetnek (Perényi, 2020). A hazai tudományos kutatások a sportrendezvények várható előnyei közül a gazdasághoz, a turizmushoz, a különböző típusú infrastruktúrákhoz, valamint a társadalmi aspektusokhoz, mint például az önkéntességhez kapcsolódtak; számos olyan tanulmány készült, amelyek az említett területeken számszerűsítik az események hatásait (Laczkó és Paár, 2018; Laczkó és Stocker, 2018; Paár és Laczkó, 2018; Perényi, 2018; Remenyik és Sikó, 2019; Vörös, 2021). Vizsgálták a fogadó városokban élő helyi lakosok észleléseit a hazai rendezésű nemzetközi sporteseményekkel összefüggésben is (András és mtsai, 2020; Máté, 2019; Polcsik és Győri, 2018). Viszont ezen elemzések száma a megrendezett több mint 100 esemény és 20 rendező város számához viszonyítva korlátozott a magyar nyelvű szakirodalomban (Polcsik és Perényi, 2020).

A nemzetközi kutatások nagy hangsúlyt fektettek a helyi lakosok mega-sporteseményekkel, például az olimpiai játékokkal (Prayag és mtsai, 2013; Taks és mtsai, 2020; Zhou és Ap, 2009) és a FIFA világbajnokságokkal (Gibson és mtsai, 2014; Kim és Petrick,

2005; Ohmann és mtsai, 2006) kapcsolatos percepcióinak feltárására (Polcsik és Perényi, 2022). Ugyanakkor csekély számban foglalkoztak az Európa-bajnokság labdarúgó mérkőzéseit rendező városok lakosainak észleléseivel (Garbacz és mtsai, 2017), annak ellenére, hogy az európai kontinensviadalt világszerte gyakran a harmadik legnagyobb sportrendezvénynek tekintik (Klauser, 2013; Müller, 2015).

Bull és Lovell (2007), valamint Vetitnev és Bobina (2017) szerint a sportesemények sikere miatt a helyi lakosok véleményét a rendezvényt megelőzően, a tervezési szakaszban, az esemény előtti adatgyűjtéssel is fontos megismerni. Több kutató szerint ilyen mérésekkel csökkenthető vagy akár elkerülhető a rendezvény ideje alatt bekövetkező olyan tényezők hatása, amelyek negatív irányba befolyásolhatják a helyiek percepcióit (Al-Emadi és mtsai, 2017; Prayag és mtsai, 2013).

Jelen kutatás az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) labdarúgó Európa-bajnokságával (Euro 2020) kapcsolatos várt hatásokat vizsgálja egy rendező város, Budapest lakosainak véleményei alapján. Tanulmányunk a 2021-ben végzett, ismételt keresztmetszeti kutatás első adatgyűjtésének eredményeiről számol be, rövid áttekintést, gyorsjelentést adva a budapesti lakosok Euro 2020 mérkőzéseikhez való viszonyáról és az általuk várt hatásokról.

A tanulmányban a megasportesemények fogalmát és a helyi lakosok percepcióival kapcsolatos szakirodalmat tekintjük át. A módszertant követően bemutatjuk az empirikus eredményeket, végezetül ismertetjük a következtetéseinket, amely a jövőbeni elemzések irányait is tartalmazza.

Elméleti háttér

Ismert, hogy a nagy nemzetközi sportesemények befolyásolják a fogadó ország vagy város gazdasági és társadalmi helyzetét (Ribeiro és mtsai, 2022; Scheu és Preuss, 2018; Zhou és Ap, 2009), mely hatások pozitív és negatív aspektusokat egyaránt tartalmaznak (Scheu és Preuss, 2018; Scheu és mtsai, 2021; Thomson és mtsai, 2019). Az elmúlt évtizedekben központi tudományos kérdéssé vált, hogy a helyi közösségek mit gondolnak a városukban megrendezett sporteseményekről (Kaplanidou, 2021; Ludvigsen és mtsai, 2022; Polcsik és Perényi, 2022).

A nemzetközi irodalom szerint, a mega-sporteseményeket jellemző legfontosabb attribútumok a következők: jelentős létszámú nemzetközi nézőt vonzanak, számottevő gazdasági aktivitást és médiaérdeklődést váltanak ki, nagy infrastrukturális beruházásokat igényelnek, és meghatározó idegenforgalmi tevékenységet váltanak ki (Gratton és mtsai, 2000; Müller, 2015), valamint általában hosszú távú,

1. táblázat. A válaszadók szociodemográfiai jellemzői
Table 1. Sociodemographic characteristics of the sample

A válaszadók szociodemográfiai jellemzői	
Teljes minta	N=1 003 (n, %)
Nem	
férfi	448 (45%)
nő	555 (55%)
Korcsoport	
18-29 év	196 (19,54%)
30-39 év	209 (20,85%)
40-49 év	146 (14,56%)
50-59 év	151 (15,05%)
60-69 év	148 (14,75%)
70 év felett	153 (15,25%)
Iskolai végzettség	
általános iskola	177 (17,6%)
középiskola	657 (65,6%)
főiskola/egyetem	169 (16,8%)

mind pozitív, mind negatív hatásokat generálhatnak a fogadó közösségekben (Kim és mtsai, 2006; Ludvigsen és mtsai, 2022).

Bár nincs általánosan elfogadott keretrendszer a sportesemények észlelt hatásainak elemzéséhez, általában többdimenziós, integrált megközelítést alkalmaznak, valamint pozitív és negatív elemeket is vizsgálnak (Kim és mtsai, 2015; Taks és mtsai, 2020; Johnston és mtsai, 2021).

Az észlelt hatásokat lehet mérni az események előtt, alatt és után, vagy több időszakban (Polcsik és Perényi, 2022), melyet céltól függően a kutatói döntés határoz meg (Taks és mtsai, 2020).

A mega-sportesemények szervezéséhez szükséges beruházások révén létrejövő változások az infra- és szuprastruktúrában, a városfejlesztésben, valamint a város rehabilitációjában is megjelennek (Gibson és mtsai, 2014; Ohmann és mtsai, 2006). A rendező városok lakosai pozitív véleményt fogalmazznak meg a turizmusfejlesztés (Kim és mtsai, 2015; Vetitnev és Bobina, 2017) és a városmarketing-építés előnyeiről (Balduck és mtsai, 2011; Kim és mtsai, 2006). Általában pozitív kép jelenik meg az ország/város imázsának javításával kapcsolatban (Bull és Lovell, 2007; Kim és mtsai, 2006; Kim és Petrick, 2005). Gyakran észlelik a kulturális értékek bemutatását, valamint a közösségi büszkeség és a nemzeti identitás érzésének erősödését is (Al-Emadi és mtsai, 2017; Gibson és mtsai, 2014; Karadakis és Kaplanidou, 2012). Az adott célterületre látogató (sport)turisták és a helyiek közötti kultúrákon átívelő pozitív érték- és tapasztalatcserékről is beszámoltak (Vico és mtsai, 2019; Zhou és Ap, 2009).

A korábbi tanulmányokban a negatív észlelt hatások között szerepeltek az adott esemény miatt megnövekedett gépjárműforgalom következményei, a torlódások és a parkolási problémák (Balduck és mtsai, 2011; Kim és mtsai, 2006; Kim és Petrick, 2005). Megjelentek továbbá a biztonsági problémákkal (huliganizmus, terrorizmus) kapcsolatos aggályok is a helyi lakosok körében (Klauser, 2013; Ludvigsen, 2020; Ohmann és mtsai, 2006). Ezek mellett aggodalmukat fejezték ki a megnövekedett beruházási költségek miatt (Vetitnev és Bobina, 2017), melyek főként a közpénzből finanszírozott stadionfejlesztésekre vonatkoznak (Vico és mtsai, 2019). Az adók növekedése mellett az új létesítmények fenntartási költségei,

valamint az eseményt követő alacsony kihasználtság szintjének észlelése is problémákat vetett fel a fogadó városok lakosaiban (Gursoy és Kendall, 2006; Vetitnev és Bobina, 2017).

Több kutatás szerint a percepciók az esemény előtt és után változhatnak (Kim és mtsai, 2006; Kim és Petrick, 2005), és ezek a (megváltozott) vélemények fontos szerepet játszanak az események támogatásának mértékében és mérésében egyaránt (Balduck és mtsai, 2011; Prayag és mtsai, 2013; Ribeiro és mtsai, 2022).

Anyag és módszerek

A vírushelyzet miatt világszerte számos sporteseményt kellett lemondani vagy elhalasztani (Ludvigsen és Hayton, 2022; Parnell és mtsai, 2022), így az UEFA a labdarúgó Európa-bajnokságot egy évvel későbbre halasztotta, mely végül 2021. június 11. és július 11. között zajlott (Ludvigsen és Hayton, 2022). 2021-ben az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) Európa-bajnokságát földrajzilag kiterjedően és egyedülálló formátumban 11 európai országban rendezte meg (Ludvigsen, 2019). Budapesten a Puskás Arénában négy mérkőzést rendeztek, ahol korlátozás nélkül, védettségi igazolvánnyal lehetett jegyeket váltani a találkozókra.

A kutatás adatfelvétele magánkutatói finanszírozással, telefonos kérdőíves felmérésen keresztül történt. Az Euro 2020 mérkőzések kezdete előtt Budapest lakosait alapsokaságként értelmezve nemre, korra és lakóhelyre vonatkozóan 1 003 (N=1 003) fős reprezentatív mintán került lebonyolításra.

A kutatás kérdőíve integrált megközelítést alkalmazva, nemzetközi kutatásokban használt mérőszközök, kérdőívek (Duan és mtsai, 2020; Garbacz és mtsai, 2017; Kim és mtsai, 2015; Kim és mtsai, 2006; Ohmann és mtsai, 2006) hazai viszonyokra történő adaptációjaként került fejlesztésre. A 25 itemet 5 pontos Likert-skálán mértük (1 - egyáltalán nem ért egyet, 5 - teljesen egyetért). A kérdőív szövegezése jövő időben íródott, hogy az eseményt megelőzően a lakosok rendezvényhez való viszonyát és a várható gazdasági, turisztikai, társadalmi, környezeti és biztonsági hatások megítélését érzékeltesse. A kérdőív tartalmazta az alapvető demográfiai adatokat (nem, életkor, iskolai végzettség) (**1. táblázat**).

A helyi lakosok percepcióit először leíró statisztikákkal jellemeztük, melyekkel az egyes kérdésekre adott válaszok eloszlásait vizsgáltuk (**2. táblázat**).

A változókat az előzetes gyakorisági eloszlás vizsgálatokat is alapul véve tartalmilag csoportokba rendeztük, melyeket címkékkel láttunk el. Kíváncsiak voltunk arra, hogy az így kialakított tématerületeken belül és azok között milyen erősségű és irányú összefüggéseket kapunk az adott válaszoknak megfelelően. Mivel több item esetén a Likert-skála egy-egy kategóriájába aránytalanul kevés válasz érkezett, az eloszlások aszimmetrikussá váltak. Ebben az esetben a célszerű nonparametrikus Kendall-féle rangkorrelációt használtuk a kapcsolatok kimutatására. A **3. táblázatban** a hatástényezők kialakított csoportjai közötti korrelációs kapcsolatok szélső értékeit tüntettük fel. A korrelációs együttható 0,2-nél kisebb értékét enyhe, szinte elhanyagolható összefüggésként, a 0,2-0,4 közötti értéket gyenge, a 0,4-0,7 közötti értéket közepes, és a 0,7-0,9 közötti értéket erős kapcsolatként értelmeztük (Guilford, 1950).

Eredmények

A válaszadók 87,6%-a tudta, hogy Budapesten több labdarúgó-mérkőzést is rendeznek, míg 53,8%-uk jelezte, hogy valamilyen formában kapcsolódni fog az eseményhez. A helyiek 32%-a elsősorban otthon, televíziós közvetítéseken keresztül tervezték követni a sporteseményt, de népszerűek a vendéglátóipari egységek kivetítői, valamint a szurkolói zónák is. A megkérdezettek 5,4%-a fejezte ki szándékát a stadionban történő jelenletre.

A várt hatásokra adott válaszok eloszlásait a **2. táblázat** szemlélteti. Az Euro 2020 gazdasági és a turisztikai hatásaira vonatkozó állítások nagyfokú egyetértést mutatnak. A megoszlások tekintetében a válaszadók 73,3%-a *'nagy részt vagy teljes mértékben egyetért'* azzal, hogy a sportesemény majd lehetőséget ad arra, hogy Budapest nemzetközi ismert-

sége növekedjen, valamint kulturális értékeit bemutassa (71,5%), ezzel pozitívan formálja a város imázsát (72,5%). A megkérdezettek többsége szerint az esemény haszonélvezői az Euro 2020 üzleti partnerei lehetnek, hiszen a kitöltők 72,7%-a *'nagy részt vagy teljes mértékben egyetértett'* azzal az állítással, hogy az esemény majd előnyökkel (anyag, reklám) fog járni a helyi vállalkozók számára. Ami az Európa-bajnokság rendezésének köszönhető várható foglalkoztatás növekedését illeti, itt is a pozitív vélemények domináltak. Az állítások rangsorolásánál utolsó helyre került az az állítás, miszerint az esemény növelni fogja a budapesti lakosok vendégszeretetét. Noha a válaszadók 61,2%-a *'nagy részt vagy teljes mértékben egyetért'* ezzel az állítással, ugyanakkor 17,5%-uk *'egyáltalán nem, vagy nagy részt nem ért egyet'* vele.

A társadalmi interakciókkal kapcsolatban a megkérdezett helyi lakosok több, mint fele úgy gondolja, hogy az Európa-bajnokság segíteni fogja a helyi közösségek összefogását (56,5%, *'nagy részt vagy teljes mértékben egyetért'*), valamint növelni fogja a nemzeti büszkeség érzését (61%, *'nagy részt vagy teljesen egyetért'*). Ugyanakkor az immateriális hatások vonatkozásában a gazdasági és turisztikai témájú állításokhoz képest alacsonyabb a *'nagy részt vagy teljesen egyetértők'* (51-61%), illetve magasabb a *'részben vagy egyáltalán nem ért egyet'* (15-20%) választ adók aránya.

A közlekedési problémákra vonatkozó állítások megítélése igen erős a többi kérdéscsoportéhoz képest. A megfogalmazott három állítás esetében a válaszadók több mint 70%-a *'nagy részt'* vagy *'teljesen egyetért'* azzal, hogy a rendezvénynek negatív hatásai lesznek például a közlekedéshez vagy az útlezárásokhoz kötődően.

A biztonsági kockázatok megítélését mérő állításoknál a válaszadók nem közvetítettek negatív megközelítéseket, meglepő módon a megkérdezettek csupán 10-12%-a fejezte ki aggodalmát.

Az esemény előtt a lakosok úgy vélték, hogy az Euro 2020 jelentős hasznot hoz majd a város számára, ugyanakkor a rendezési költségeket magasnak ítélték, mivel a megkérdezettek több mint 70%-a *'nagy részt'* vagy *'teljesen egyetértett'* azzal, hogy az esemény előkészületeihez túlzott kiadások kapcsolódnak. Ehhez hasonló mértékben az árak emelkedésére is számítottak. A használt infrastruktúra jövőbeni hasznosítása kapcsán legtöbben azt várták, hogy a stadion az esemény után kihasználatlan marad (65,8% *'nagy részt vagy teljesen egyetért'*).

Érdekes, egyben figyelemfelhívó válaszok születtek az Euro 2020 és a jövőbeni hazai rendezésű kontinentális- és világesemények támogatására vonat-

2. táblázat. Az Euro 2020 várt hatásainak megítélése

Table 2. Results from impact statements

	Százalék (%)					Átlag	SD
	Egyáltalán nem ért egyet	Nem ért egyet	Semleges	Nagyrészt egyetért	Teljes mértékben egyetért		
Turisztikai előnyök							
Lehetőséget teremt arra, hogy Budapest nemzetközi ismertsége növekedjen.	5,5	5,8	15,5	34,7	38,6	4,0	1,1
Növeli Budapest imázsát.	6,1	5,6	16,3	33,3	38,8	3,9	1,1
Lehetőséget ad Budapest kulturális értékeinek bemutatására.	6,0	6,1	16,5	35,1	36,4	3,9	1,1
Növeli a budapesti lakosok vendégszeretetét.	8,7	8,8	21,2	29,1	32,1	3,9	1,1
átlag	6,6	6,6	17,4	33,1	36,5	3,9	1,1
Gazdasági előnyök							
Megrendezése előnyökkel (anyag, reklám, egyéb) jár a helyi vállalkozások számára.	5,7	5,5	16,1	30,6	42,1	4,0	1,1
Új álláslehetőségeket teremt a városban.	7,0	6,3	17,7	29,8	39,3	3,9	1,2
A városi infrastruktúra fejlesztését eredményezi.	6,3	7,1	18,9	31,8	35,9	3,8	1,2
átlag	6,3	6,3	17,6	30,7	39,1	3,9	1,2
Társadalmi interakciók							
Szervezése erősíti Budapest lakosainak az összetartozás érzését.	9,5	12,1	21,9	27,6	28,9	3,5	1,3
Lehetőséget teremt arra, hogy új emberekkel találkozzak.	17,4	10,2	21,0	25,8	25,5	3,3	1,4
Megrendezése növeli a nemzeti büszkeségem érzését.	8,4	7,7	22,9	30,6	30,4	3,7	1,2
A közös részvétel/ünneplés erősíti a közösséghez tartozás érzését.	8,3	10,2	22,2	31,0	28,3	3,6	1,2
A magyar válogatott szereplése növeli a hazám iránt érzett büszkeségemet.	8,6	8,7	23,6	29,5	29,6	3,6	1,2
átlag	10,4	9,8	22,3	28,9	28,5	3,6	1,3
Közlekedési problémák							
Parkolási problémákat okoz.	3,4	6,1	19,3	30,8	40,4	4,0	1,1
Forgalmi torlódásokat okoz.	4,0	5,0	19,3	31,6	40,1	4,0	1,1
Útlezárási problémákat okoz.	4,5	6,5	19,3	31,2	38,5	3,9	1,1
átlag	4,0	5,9	19,3	31,2	39,7	4,0	1,1
Biztonsági kockázatok							
Vonzhatja a terroristákat, emiatt növekszik a félelmem.	37,0	15,8	19,4	16,0	11,8	2,5	1,4
Biztonságomért aggódom (vandalizmus, lopás, betörés).	31,3	19,1	24,2	15,4	10,0	2,5	1,3
Szurkolói zavargásokat okoz.	24,4	17,2	24,4	22,1	11,8	2,8	1,3
átlag	30,9	17,4	22,7	17,8	11,2	2,6	1,4
Gazdasági költségek							
Előkészületeihez túlzott kiadások kapcsolódnak.	3,7	5,5	18,3	24,8	47,6	4,1	1,1
Az új sportlétesítmény az eseményt követően várhatóan kihasználatlan marad.	6,3	8,9	19,0	26,5	39,3	3,8	1,2
Az árak emelkedését (bérleti díjak, szolgáltatások) hozza magával.	6,1	4,4	14,9	31,6	43,0	4,0	1,1
átlag	5,4	6,3	17,4	27,6	43,3	4,0	1,2
Sportesemények támogatása							
Támogatom, hogy Budapest a jövőben sporteseményeket rendezzen bármely sportágban.	14,2	13,9	23,0	24,6	24,4	3,3	1,3
Szeretném, hogy Budapest a jövőben labdarúgó Európa-bajnoki mérkőzéseket rendezzen.	14,4	13,7	22,4	25,0	24,5	3,3	1,3
Összességében támogatom, hogy Budapest Európa-bajnoki mérkőzéseknek ad otthont.	15,5	14,5	24,8	21,3	23,8	3,2	1,4
Egyetérték azzal, hogy a Magyar Kormány az ilyen jellegű sporteseményekre állami támogatást ad.	15,3	11,3	20,1	25,1	28,2	3,4	1,4
átlag	14,9	13,4	22,6	24,0	25,2	3,3	1,4

3. táblázat. Az Euro 2020 hatástényezőinek csoportjai közötti korreláció**Table 3.** Correlation analysis results of residents' perceptions towards the impact of the Euro 2020 in Budapest

	TE	GE	TI	ST	KP	BK	GK
TE	$0,609 \leq r \leq 0,722^{**}$	$0,373 \leq r \leq 0,479^{**}$	$0,294 \leq r \leq 0,544^{**}$	$0,281 \leq r \leq 0,405^{**}$	nincs	$ -0,074 \leq r \leq -0,121 ^{*}$	$0,100 \leq r \leq 0,276^{**}$ vagy nincs
GE	-	$0,390 \leq r \leq 0,643^{**}$	$0,254 \leq r \leq 0,447^{**}$	$0,195 \leq r \leq 0,366^{**}$	$0,046 \leq r \leq 0,071^{*}$	$ -0,065 \leq r \leq -0,210 ^{*}$	$0,090 \leq r \leq 0,489^{*}$
TI	-	-	$0,505 \leq r \leq 0,738^{**}$	$0,296 \leq r \leq 0,449^{**}$	$ -0,054 \leq r \leq -0,131 ^{*}$	$ -0,077 \leq r \leq -0,150 ^{*}$	$0,077 \leq r \leq 0,199^{*}$ vagy nincs
ST	-	-	-	$0,455 \leq r \leq 0,810^{**}$	$ -0,068 \leq r \leq -0,107 ^{*}$	$ -0,059 \leq r \leq -0,154 ^{*}$	$ -0,120 \leq r \leq 0,147^{*}$ vagy nincs
KP	-	-	-	-	$0,713 \leq r \leq 0,721^{**}$	$0,110 \leq r \leq 0,241^{**}$	$0,145 \leq r \leq 0,217^{**}$ vagy nincs
BK	-	-	-	-	-	$0,613 \leq r \leq 0,674^{**}$	$ -0,054 \leq r \leq -0,127 ^{*}$
GK	-	-	-	-	-	-	$0,262 \leq r \leq 0,525^{**}$ vagy nincs

* $p < 0,05$; ** $p < 0,001$

TE: turisztikai előnyök, GE: gazdasági előnyök, TI: társadalmi interakciók, ST: sportesemények támogatása, KP: közlekedési problémák, BK: biztonsági kockázatok, GK: gazdasági költségek

kozó állítások esetében. A megkérdezettek 49,5%-a 'teljes mértékben, vagy részben' érdeklődött a budapesti mérkőzések iránt, valamint támogatásukat is kifejezték a jövőbeni sportesemények rendezésére vonatkozóan labdarúgás (49,5%), illetve más sportágakkal (49%) kapcsolatban egyaránt. Mindemellett a budapestiek 53,3%-a 'nagy részt vagy teljes mértékben egyetért' a kormány sportesemények rendezésére vonatkozó törekvéseivel.

A korreláció elemzés eredményei alapján a legerősebb összefüggések a tartalmilag összetartozó változók között jelentek meg (3. táblázat). Az összesen 7 tématerület mindegyike esetén közepes vagy erős kapcsolat mutatkozott, ez alól a negatív gazdasági tartalmú állítások jelentették a kivételt, ahol gyenge vagy közepes, de szignifikáns kapcsolat volt kimutatható. Megfigyelhető továbbá, hogy az egyes tématerületek között összességében jóval gyengébb kapcsolat mutatkozik. A turizmusra, a gazdaságra, az infrastruktúrára, a társadalmi interakciókra, valamint a sportesemények támogatására vonatkozó kijelentések között legerősebb a kapcsolat, viszont meg kell jegyezni, hogy csak közepes vagy gyenge összefüggésekről beszélhetünk. Vagyis, akik jelentős turisztikai potenciált vártak az eseménytől, azok a gazdasági előnyök és a társadalmi interakciók terén is pozitívabban értékelték az eseményt, melyet a sportrendezvény irányába mutatott támogatásukkal is kifejeztek. Ugyanakkor kevésbé aggódtak a biztonsági kockázatok és a közlekedési problémák, valamint a negatív gazdasági tartalmú hatásokkal kapcsolatban, azonban a vélemények jelentősen differenciáltak, esetenként nem mutatható ki összefüggés (3. táblázat).

Megbeszélés és következtetések

A kutatás fő célja volt, hogy feltárja a helyi lakosok percepcióit a 2021 júniusában Budapesten megrendezésre kerülő Euro 2020 várt hatásaival kapcsolatban. Tudomásunk szerint jelen tanulmány mind hazai, mind nemzetközi szinten az első, amely labdarúgó Európa-bajnokság mérkőzéseikhez kapcsolódóan egyrészt az esemény előtt, a rendező város lakosaira vonatkozóan, másrészt reprezentatív mintán vizsgálta a helyi lakosok véleményét.

Eredményeink szerint a megkérdezettek jelentős többsége tudta, hogy 2020-ban Budapest ad otthont az eseménynek, hasonlóan a 2012. évi labdarúgó Európa-bajnokság egyik fogadó városa a lengyelországi Varsó lakosaihoz (Garbacz és mtsai, 2017). A helyi lakosok részvételi szándéka figyelemre méltó, tekintettel a stadion befogadóképességének korlátozottságára, valamint a mérkőzések kizárólag védettségi igazolvánnyal történő látogatására. A budapestiek a mérkőzéseket elsősorban televíziós közvetítéseken keresztül tervezték követni, hasonlóképpen a varsói lakosokhoz (Garbacz és mtsai, 2017).

A budapestiek túlnyomó többsége úgy vélte, hogy a sportesemény a város előnyeit szolgálhatja, ennek fő okaként a város népszerűsítését, kulturális értékeinek bemutatásának lehetőségét és a helyi gazdaságra gyakorolt jótékony hatását jelölték meg. A labdarúgó Európa- vagy világbajnokságot szervező városok lakosainak körében végzett kutatások megállapításai egybecsengenek eredményeinkkel. Hasonlóan pozitívan kerültek említésre a márkaépítés előnyei, valamint a gazdaság és a társadalom területén várt hatások, még azokban a tanulmányokban is, – összhangban jelen vizsgálatunk eredményeivel – ahol a szerzők rámutattak a helyiek aggodalmára, amelyek a magas rendezési költségekre vonatkoztak (Garbacz és mtsai, 2017; Kim és mtsai, 2006; Ribe-

iro és mtsai, 2022; Vico és mtsai, 2019). A budapestiek a tornára olyan eseményként tekintenek, amely munkahelyet teremthet, ugyanakkor a mega-sportesemények hosszú távú foglalkoztatás és munkalehetőségek növekedésére gyakorolt hatása gyakran elhanyagolható (Atkinson és mtsai, 2008; Pillay és Bass, 2008), a helyi lakosok a létrejövő új munkahelyeket többnyire ideiglenes és informális jellegűnek tekintik (Vico és mtsai, 2019).

Jelentősek a várt különböző társadalmi és kulturális előnyök is, a nemzeti büszkeség és a közösségi élmény nyújtása terén. Eredményeink összhangban vannak a sportesemények hatásaival kapcsolatos percepciókkal foglalkozó több empirikus szakirodalommal is (Kim és mtsai, 2006; Vetitnev és Bobina, 2017).

A kutatásban résztvevő budapestiek kellemetlenségre számítottak a forgalmi dugók, útlezárások tekintetében, így ez a lakosok által leginkább negatívnak ítélt tényező, ami egybecseng Balduck és munkatársai (2011) Tour de France-szal, valamint az olimpiai játékokkal (Prayag és mtsai, 2013) kapcsolatos kutatások eredményeivel. A labdarúgó-mérkőzések esetében jellemző szurkolói vonulások miatti forgalomkorlátozásokról is beszámoltak (Kim és mtsai, 2006; Kim és Petrick, 2005; Vico és mtsai, 2019). A Magyar Labdarúgó Szövetség adatai szerint a Budapesten a Puskás Aréna minden egyes mérkőzése alatt mintegy 60 ezer szurkolót fogadott, ami a város szokásos járműforgalma mellett további gépjármű- és jelentős gyalogos forgalmat generált. Emiatt a tömegközlekedés kapacitását bővítették, valamint a stadionhoz vezető utak megközelíthetőségét útlezárásokkal és rendőri jelenléttel koordinálták.

Eredményeink szerint a budapestiek jelentős része egyáltalán nem aggódott a terrorizmus veszélye, valamint a huliganizmus miatt. Feltételezésünk szerint ezt az magyarázza, hogy a mérkőzések előtt a közbeszédet sokkal inkább a világjárvány tematizálta, háttérbe szorítva a migrációval, valamint a terrorfenyegetettséggel kapcsolatos híreket. A helyi lakosok percepcióit vizsgáló kutatások sem határozták meg a sporteseményhez kapcsolódó biztonsági kockázatokat kritikus problémaként (Perić, 2018; Zhou és Ap, 2009), ugyanakkor a nagyszabású sportrendezvények biztonságának garantálásába vetett bizalomhiány megfigyelhető volt (Konstantaki és Wickens, 2010). Klausner (2013) és Ludvigsen (2020) a biztonsági veszélyek és az ezeket megelőző intézkedések fontosságát hangsúlyozza a mega-sportesemények szervezésére vonatkozóan.

Az infrastrukturális építkezések finanszírozására fordított közpénzek más területekről történő forrás-elvonást eredményezhetnek (Ludvigsen és mtsai,

2022), ami miatt a helyi lakosok gyakran hallatják a hangjukat, akár tüntetések formájában is (Maharaj, 2015; Vico és mtsai, 2019). Budapest esetében központi forrásokból a Puskás Aréna újjáépítése valósult meg (Géczi és Bardóczy, 2017). A nagy múltú stadion az új épületével, az eseményszervezési szempontokat kiszolgálva a világ legrangosabb (sport)eseményeinek adhat otthont a közeljövőben. Ugyanakkor az empirikus eredményeink azt mutatják, hogy a budapestieknek az építési és rendezési költségekkel, valamint a létesítmény jövőbeni kihasználtságával kapcsolatos aggodalmaik jelentősek. Annak ellenére, hogy Ludvigsen (2019) szerint az Euro 2020 új eseményszervezési stratégiája nemcsak pénzügyileg jelent jelentősen kisebb terhet és kockázatot a rendező városok számára, hanem a stadionprojektekkel kapcsolatban is, mivel a mérkőzéseket többnyire már meglévő sportlétesítményekben rendezték, így Budapestre is egészen más rendezési követelmények vonatkoztak, mint az előző évek fogadó országaira, városaira. Az Euro 2012 esetében például a társrendező országoknak négy lengyelországi és négy ukrainai stadionnal kellett megfelelni az akkori szigorú UEFA-szabványoknak (Włoch, 2020).

A megkérdezettek többsége érdeklődött a sportesemény iránt, valamint támogatásukat is kifejezték az Euro 2020 és más kontinentális- és világesemények rendezésére vonatkozóan. Feltehetően a lakosságra a várt előnyök pozitívan hatottak az Euro 2020 támogatására és a jövőbeni események megrendezésének szándékára vonatkozóan, amely összhangban van Balduck és munkatársai (2011), valamint Ma és Kaplanidou (2017) eredményeivel, miszerint a helyi lakosok támogatása nagymértékben függ a sportesemények várt és észlelt előnyeitől.

A korrelációs vizsgálat az egyes változók közötti lineáris kapcsolatok erősségét és irányát mutatja (Csallner, 2015). A jelen vizsgálatba bevont változók esetében tartalmi és logikai összefüggés áll fenn. Az összefüggések túlnyomó többségben szignifikánsak voltak, legalább közepes erősségű kapcsolatok mutatkoztak. Összességében elmondható, hogy a téma-területeken belül a változók között jóval szorosabb az összefüggés, mint a tartalmilag különböző hatás-tényezők között.

Eredményeink figyelembevételével kutatásunk további irányát jelenti az adaptált mérőeszköz validálása, amelyet magas fokú megbízhatóság mellett lehet a hazai rendezésű kontinentális- és világeseményekhez kapcsolódóan használni.

Kutatásunk lehetővé teszi, hogy jobban megértsük a hazai rendezésű nemzetközi sportesemények várt hatásait, amelyek egy sporteseményhez kapcsolódóan, egy fogadó helyszínen jelentkezhetnek. Az ese-

ményeknek otthont adó városok lakóinak véleménye a rendezvényt követően változhat (Balduck és mtsai, 2011; Kim és mtsai, 2006; Ribeiro és mtsai, 2022), ezért célszerű az esemény előtt és után is értékelni a helyi lakosok percepcióit. Az ismételt mérés során megfigyelhetjük tehát a vélemények esetleges változásait az Euro 2020 rövid- és hosszú távú hatásainak értékelésében is. A kutatás lehetséges további irányai, mint például a helyi közösség véleményének lehetséges befolyásoló tényezőinek (nem, életkor, sport iránti érdeklődés, személyes életminőséggel való elégedettség, Covid-19-től való aggodalom szintje) figyelembevétel, a lakosok percepcióinak jobb megértését fogja szolgálni, részletesebb eredményekkel szolgálva.

Felhasznált irodalom

- Al-Emadi, A., Kaplanidou, K., Diop, A., Sagas, M., Le, K.T., Al-Ali Mustafa, S. (2017): 2022 Qatar World Cup: Impact perceptions among Qatar residents. *Journal of Travel Research*, **56**: 5. 678-694.
- András K., Máté T., Havran Zs., Kajos A. (2020): Nemzetközi sportrendezvények szerepe a városfejlesztésben és a sportolási szokásokra vonatkozóan: A székesfehérvári Gyulai István Memorial Atlétikai Magyar Nagydíj elemzése. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **21**: 1. 13-22.
- Atkinson, G., Mourato, S., Szymanski, S., Ozdemiroglu, E. (2008): Are we willing to pay enough to back the bid?: Valuing the intangible impacts of London's bid to host the 2012 Summer Olympic Games. *Urban Studies*, **45**: 2. 419-444.
- Balduck, A.L., Maes, M., Buelens, M. (2011): The social impact of the Tour de France: Comparisons of residents' pre-and post-event perceptions. *European Sport Management Quarterly*, **11**: 2. 91-113.
- Bull, C., Lovell, J. (2007): The impact of hosting major sporting events on local residents: An analysis of the views and perceptions of Canterbury residents in relation to the Tour de France 2007. *Journal of Sport & Tourism*, **12**: 3-4. 229-248.
- Csallner A.E. (2015): *Bevezetés az SPSS statisztikai programcsomag használatába*. Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 133.
- Duan, Y., Mastromartino, B., Zhang, J.J., Liu, B. (2020): How do perceptions of non-mega sport events impact quality of life and support for the event among local residents? *Sport in Society*, **23**: 11. 1841-1860.
- Garbacz, J., Cadima Ribeiro, J., Mourão, P.R. (2017): Discussing the post hosting evaluation of a mega sporting event: The perception of Warsaw residents toward UEFA EURO 2012. *Tourism and Hospitality Research*, **17**: 4. 392-410.
- Géczy G., Bardóczy G. (2017): A magyarországi sportlétesítmények fejlesztési tendenciája 2010-2016 között. In: Szmodis M., Szóts, G. (szerk.): *A Sportirányítás gazdasági kérdései – 2017*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest. 78-90.
- Gibson, H., Walker, M., Thapa, B., Kaplanidou, K., Geldenhuys, S., Coetzee, W. (2014): Psychic income and social capital among host nation residents: a pre-post analysis of the 2010 FIFA World Cup in South Africa. *Tourism Management*, **44**: 113-122.
- Gratton, C., Dobson, N., Shibli, S. (2000): The economic importance of major sports events: a case-study of six events. *Managing Leisure*, **5**: 1. 17-28.
- Guilford, J.P. (1950): *Fundamental statistics in psychology and education*. McGraw-Hill.
- Gursoy, D., Kendall, K.W. (2006): Hosting mega events: Modeling locals' support. *Annals of Tourism Research*, **33**: 3. 603-623.
- Johnston, M., Naylor, M., Dickson, G. (2021): Local resident support for hosting a major sport event: the role of perceived personal and community impacts. *European Sport Management Quarterly*, 1-20.
- Kaplanidou, K. (2021): Sport events and community development: resident considerations and community goals. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, **22**: 1. 53-66.
- Karadakis, K., Kaplanidou, K. (2012): Legacy perceptions among host and non-host Olympic Games residents: A longitudinal study of the 2010 Vancouver Olympic Games. *European Sport Management Quarterly*, **12**: 3. 243-264.
- Kim, S.S., Petrick, J.F. (2005): Residents' perceptions on impacts of the FIFA 2002 World Cup: The case of Seoul as a host city. *Tourism Management*, **26**: 1. 25-38.
- Kim, H.J., Gursoy, D., Lee, S.B. (2006): The impact of the 2002 world cup on South Korea: comparisons of pre- and post-games. *Tourism Management*, **27**: 1. 86-96.
- Kim, W., Jun, H., Walker, M., Drane, D. (2015): Evaluating the perceived social impacts of hosting large-scale sport tourism events: scale development and validation. *Tourism Management*, **48**: 21-32.
- Konstantaki, M., Wickens, E. (2010): Residents' perceptions of environmental and security issues at the 2012 London Olympic Games. *Journal of Sport & Tourism*, **15**: 4. 337-357.

- Klauser, F. (2013): Spatialities of security and surveillance: Managing spaces, separations and circulations at sport mega events. *Geoforum*, **49**: 289-298.
- Laczkó T., Paár D. (2018): Társadalmi hatások vizsgálata a 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények kapcsán. In: Szabó T., Bánhidi M., Szóts G. (szerk): *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 77-100.
- Laczkó T., Stocker M. (2018): 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportrendezvények gazdasági és turisztikai hatásainak vizsgálata. In: Szabó T., Bánhidi M., Szóts G. (szerk): *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 37-75.
- Liu, D. (2016): Social impact of major sports events perceived by host community. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, **17**: 1. 78-91.
- Ludvigsen, J.A. (2019): Continent-wide” sports spectacles: The “multiple host format” of Euro 2020 and United 2026 and its implications. *Journal of Convention & Event Tourism*, **20**: 2. 163-181.
- Ludvigsen, J.A. (2020): The ‘troika of security’: merging retrospective and futuristic ‘risk’and ‘security’assessments before Euro 2020. *Leisure Studies*, **39**: 6. 844-858.
- Ludvigsen, J.A., Hayton, J.W. (2022): Toward COVID-19 secure events: Considerations for organizing the safe resumption of major sporting events. *Managing Sport and Leisure*, **27**: 1-2. 135-145.
- Ludvigsen, J.A., Rookwood, J., Parnell, D. (2022): The sport mega-events of the 2020s: governance, impacts and controversies. *Sport in Society*, **25**: 4. 705-711.
- Ma, S.C., Kaplanidou, K. (2017): Legacy perceptions among host Tour de Taiwan residents: The mediating effect of quality of life. *Leisure Studies*, **36**: 3. 423-437.
- Maharaj, B. (2015): The turn of the south? Social and economic impacts of mega-events in India, Brazil and South Africa. *Local Economy*, **30**: 8. 983-999.
- Máté T. (2019): Nemzetközi sportrendezvények a szervező város és lakosai szemszögéből: A Gyulai István Memorial Atlétikai Magyar Nagydíj 2017 – Székesfehérvár pilotkutató. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **20**: 1. 10-19.
- Müller, M. (2015): What makes an event a mega-event? Definitions and sizes. *Leisure Studies*, **34**: 6. 627-642.
- Ohmann, S., Jones, I., Wilkes, K. (2006): The perceived social impacts of the 2006 Football World Cup on Munich residents. *Journal of Sport & Tourism*, **11**: 2. 129-152.
- Paár D., Laczkó T. (2018): 2018. évi hazai rendezésű nemzetközi sportesemények sportszakmai, sportpolitikai és sporttechnológiai hatásainak vizsgálata. In: Szabó T., Bánhidi M., Szóts G. (szerk): *A sportturizmus gazdasági és társadalmi kérdései Magyarországon*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 101-126.
- Parnell, D., Widdop, P., Bond, A., Wilson, R. (2022): COVID-19, networks and sport. *Managing Sport and Leisure*, **27**: 1-2. 78-84.
- Perényi Sz. (2018): Önkéntes program a FINA világbajnokságon: társadalomtudományi elméletek szerepe a tervezésben és eredményei a lebonyolításában. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **19**: 3. 74-75.
- Perényi Sz. (2020): Globális trendek a hazai sportesemény-menedzsmentben: Innovatív válaszok új kihívásokra. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **21**: 3. 78-79.
- Perić, M. (2018): Estimating the perceived socio-economic impacts of hosting large-scale sport tourism events. *Social Sciences*, **7**: 10. 176.
- Pillay, U., Bass, O. (2008): Mega-events as a response to poverty reduction: the 2010 FIFA World cup and its urban development implications. *Urban Forum*, **19**: 3. 329-346.
- Polcsik B., Győri F. (2018): Nemzetközi sportrendezvények Magyarországon. A szervező város lakosainak véleménye a 2017. évi Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál hatásairól. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **19**: 5. 72.
- Polcsik B., Perényi Sz. (2020): A sportesemények társadalmi hatásainak mérése a szervező város lakosságának körében – nemzetközi kitekintés. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **21**: 2. 42-52.
- Polcsik, B., Perényi, Sz. (2022): Residents’ perceptions of sporting events: A review of the literature. *Sport in Society*, **25**: 4. 748-767.
- Prayag, G., Hosany, S., Nunkoo, R., Alders, T. (2013): London residents’ support for the 2012 Olympic Games: the mediating effect of overall attitude. *Tourism Management*, **36**: 629-640.
- Remenyik B., Sikó B. (2019): Nemzetközi nagyrendezvények hatása a budapesti turizmus iparra. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **20**: 3. 50-55.

- Ribeiro, T., Yoda, R., Papadimitriou, D.A., Correia, A. (2022): Resident attitudes toward the Rio 2016 Olympic Games: A longitudinal study on social legacy and support behaviours. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, **50**: 188-198.
- Scheu, A., Preuss, H. (2018): Residents' perceptions of mega sport event legacies and impacts. *German Journal of Exercise and Sport Research*, **48**: 3. 376-386.
- Scheu, A., Preuss, H., Könecke, T. (2021): The legacy of the Olympic Games: A review. *Journal of Global Sport Management*, **6**: 3. 212-233.
- Stocker M., Szabó T. (2017): A hazai sportirányítás szerepe és tevékenysége a kiemelt hazai sportesemények esetében. In: Szmodis M., Szóts G. (szerk): *A Sportirányítás gazdasági kérdései – 2017*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 56-77.
- Taks, M., Oshimi, D., Agha, N. (2020): Other-versus self-referenced social impacts of events: Validating a new scale. *Sustainability*, **12**: 24. 10281.
- Thomson, A., Cuskelly, G., Toohey, K., Kennelly, M., Burton, P., Fredline, L. (2019): Sport event legacy: A systematic quantitative review of literature. *Sport Management Review*, **22**: 3. 295-321.
- Vetítnev, A.M., Bobina, N. (2017): Residents' perceptions of the 2014 Sochi Olympic Games. *Leisure Studies*, **36**: 1. 108-118.
- Vico, R.P., Uvinha, R.R., Gustavo, N. (2019): Sports mega-events in the perception of the local community: the case of Itaquera region in São Paulo at the 2014 FIFA World Cup Brazil. *Soccer & Society*, **20**: 6. 810-823.
- Vörös T. (2021): A győri Audi Aréna multifunkcionális sportberuházás társadalmi-gazdasági hatásainak vizsgálata költség-haszon elemzéssel. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **22**: 2. 55-61.
- Włoch, R. (2020): Two dynamics of globalization in the context of a sports mega-event: The case of UEFA EURO 2012 in Poland. *Globalizations*, **17**: 1. 45-59.
- Zhou, Y., Ap, J. (2009): Residents' perceptions towards the impacts of the Beijing 2008 Olympic Games. *Journal of Travel Research*, **48**: 1. 78-91.

